

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดขอนแก่น 130 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ มีการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ แบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกประกอบอาชีพตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยการร่วมทำวิสาหกิจชุมชน ประกอบอุตสาหกรรม ชนบท และทำการเกษตรผสมผสาน กลุ่มที่สอง ประกอบอาชีพการเกษตรตามฤดูกาลเช่นเดิม และรับจ้างใช้แรงงานทั่วไปโดยไม่ดำเนินกิจกรรมตามแผนฟื้นฟูการผลิต

เกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมตามแผนฟื้นฟูการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในทิศทางที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง มีเงินออมเพิ่มขึ้นและมีหนี้สินลดลง

เกษตรกรที่ไม่ดำเนินกิจกรรมตามแผนฟื้นฟูการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในทิศทางที่ไม่ดี ไม่มีการเพิ่มขึ้นของรายได้ มีค่าใช้จ่ายมากเช่นเดิม ไม่มีเงินออมและมีแนวโน้มว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งหนี้สินเดิมกับสถาบันการเงินและหนี้สินภายนอกอื่น ๆ

แนวทางในการพัฒนาโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรนั้น ควรเริ่มที่การคัดเลือกเกษตรกรที่มีความตั้งใจฟื้นฟูอาชีพและพร้อมดำเนินกิจกรรมตามแผนฟื้นฟูอาชีพเข้าร่วมโครงการ ขณะดำเนินโครงการ ควรมีการตรวจเยี่ยมผู้เข้าร่วมโครงการอย่างสม่ำเสมอ และจัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบการตรวจเยี่ยมเกษตรกรอีกส่วนหนึ่ง ทุกสิ้นปีควรศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเกษตรกรและเก็บข้อมูลไว้เป็นส่วนของการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการต้องทำการประเมินผลเกษตรกร เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จดีควรสนับสนุนให้ขยายกิจการต่อไป ส่วนเกษตรกรที่ไม่ประสบผลสำเร็จควรตรวจสอบหาข้อผิดพลาดและทำการแก้ไข เหตุผลที่จะต้องพัฒนาโครงการตามแนวทางนี้ ก็เพราะผลการศึกษาที่พบว่าเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เป็นผู้ที่มีความตั้งใจและพร้อมดำเนินกิจกรรมตามแผนฟื้นฟูอาชีพที่กำหนดไว้ ขณะเดียวกันก็ได้รับการฝึกอบรมหรือตรวจเยี่ยมอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานของภาครัฐ การพัฒนาโครงการตามแนวทางที่กล่าวมานี้จะทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง และครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สำหรับเกษตรกรที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เมื่อสิ้นสุดโครงการก็จะได้รับการตรวจสอบหาสาเหตุ และเข้าสู่การฟื้นฟูอาชีพใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ จะช่วยให้เศรษฐกิจในส่วนฐานรากมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจประเทศมีการเจริญเติบโตต่อไป

The objective of this study was to investigate the change of economic status of the farmers participating in the loan suspension project of Bank of Agriculture and Cooperative. Data was gathered both from related literature and direct interview of 130 farmers participating in loan suspension project who were used as samples of this study. The data obtained was subsequently processed using SPSS for Windows computer package and the results expressed as percentage, frequency and content analysis. It was found that the farmers could be subdivided into 2 groups based on their occupation. The first group participated in the economic resuscitation plan. This group was, therefore, engaged in community enterprise, rural industry and integrated farming. The second group was engaged in conventional farming and took casual labour as additional career. This group did not participate in the economic resuscitation plan. The results indicated that the group which participated in the economic resuscitation plan had positive change in their economic status. This was reflected by the increase income and saving and the decrease in expenditure and debt. It was also found that the economic status of the farmers in the second group changed towards undesirable direction. These included no income increase, high expenditure and no saving. There was a trend that these farmers could not pay back the loans both from monetary institute and external sources.

To achieve the goals, a series of actions should be exercised in the economic resuscitation plan. These included screening to obtain the farmers of high intention and willingness to resuscitate their occupation. The farmers should be visited regularly during the course of the project by related personels or special task force. A study should be conducted annually to evaluate the economic change of the farmers and the whole program should be evaluated after its termination. In addition, individual farmers should also be evaluated and susessful cases should be supported to extend their enterprises. For unsuccessful cases, the problems causing the failure should be identified and corrected. The underlying reason being that the results of this study clearly indicated that the farmers achieving positive change in their economic status possessed high level of intention and were ready to adopt the adviced practices. They also received needed training and close supervision by relate government agencies. If the above-mentioned lines were adopted, the incentive of the farmers under the debt suspension project will be hightened and they will be ready for the change which will result in better life quality. For the unsuccessful cases, the causes of failure should be identified after the project was terminated. The farmers should be readmitted to participate in the program according to their competence so that they could furnish themselves with better income. This will cause positive economic change at the grass-root level which will bring further positive impact to the economy at the national scale.